

gačnega dela in drugačne — pietete. Tu je Funtek pravi mož: pesniško čutenje, združeno z največjo natančnostjo, zmisel za vsako fineso v izvirniku, popolna jezikovna izrazitost — to ga diči; da je prevajal po angleškem izvirniku, se potemtakem razume samo ob sebi. Za malo se mu ni niti zdelo, tudi v podrobnostih biti natančen do pičice, n. pr. pri prevajanju osebnih imen (v seznamku oseb „King of France“, „Duke of Burgundy“ itd., a v kontekstu le „France“, „Burgund“ itd.). — Za podstavo si je nadalje vzel eno najnovejših in najtočnejših izdaj; to je dobro, ker je „Learov“ tekst jako nezanesljivo sporočen. Kolikor je meni mogoče presojati, je Funtkov izvirnik dobro ubral pot med raznimi sporočili. Tako sledi n. pr. po izreku: „Kateri človek mi pove, kdo sem?“ „Learova senca“ — pri Funtku eden — potreben! — nagovor in odgovor več, nego jih kaže berlinska izdaja, ki sem jo imel jaz v roki. — Primerjal sem naš prevod tudi z nemškim (izdaja „Bibliogr. instituta“) in sem našel, da se naš kar mnogokrat razlikuje od tega, a v svojo korist in kakor zahtevajo Shakespearejeve lastninske pravice. — Pridejane razlage bodo dobro došle; doslej smo jih pri prevodih navadno pogrešali.

*Dr. Jos. Tominšek.*

**Zofka Kveder-Jelovškova: Iskre.** Ilustr. M. Rački. 1905. V lastni založbi. Praga. Cena te lepe knjige, ki se dobiva pri pisateljici v Zagrebu, Kukovičeva ul. 14, je 2 K. Oceno priobčimo pozneje. Za danes priporočamo samo knjigo toplo v nakupovanje.

**„Svetovna knjižnica“ VI.: Brez dogme,** roman, spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“. A. Gabršček. V Gorici 1904. Cena te 560 strani obsegajoče knjige, o kateri izpregovorimo prilično še kaj več in ki seznani naše občinstvo z enim najznamenitejših romanov slavnega Sienkiewicza, je samo 3 K, po pošti 30 h več.

**A. Aškerc: Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne?** Ljubljana 1905. Komisijiska založba L. Schwentnerjeve knjigarne. Cena 30 h.

**Pesnik Aškerc v borbi za herojstvo.** Potreben odgovor na nepotreben nagovor. Brez virov spisal dr. Josip Tominšek. Ponatis iz „Slov. Naroda“ od 25. do 28. aprila 1905. Cena 30 h, po pošti 35 h. Prodaja L. Schwentner.

**Slovenci v šomodski županiji na Ogrskem.** Zgodovinska, narodopisna in književna črtica. Napisal Anton Trstenjak. Ponatis iz „Slov. Naroda“ 1905. Cena 1 K. O tem zanimivem in zaslužnem delu izpregovorimo še natančneje.

**Slovenska slovstvena čitanka** za sedmi in osmi razred srednjih šol. Sestavil dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Druga, predelana izdaja. Cena mehko vezane 2 K 80 h, trdo vezane 3 K. Na Dunaju. V cesarski kraljevi založbi šolskih knjig. Strokovnjaško oceno te knjige, ki je bila za gimnazije in realke potrjena od naučnega ministrstva z odlokom z dne 20. marca t. l., št. 8362., prinesemo pozneje.

**„Matice Hrvatske“ zabavna knjižnica,** svezak CCLXXXII. — CCLXXXIII. Milan Šenoa: „Exodus“, pripoviest. V Zagrebu, 1904. — Avgust Šenoa, hrvatski Jurčič, je dobro poznan v Slovincih in kdor ni čital sicer ničesar hrvatskega, eno ali drugo delo tega pisatelja mu je vendarle znano. Malo hrvatskih pisateljev je, ki bi se bili toliko vglobili v dušo svojega naroda, ki bi tako temeljito poznali njegov značaj, njegove običaje in navade in ki bi umeli s tako spretnim peresom in s tako umetniško dovršenostjo slikati in risati življenje in čustvovanje hrvatskega naroda, kakor Avgust Šenoa. Avgust Šenoa je takorekoč ustanovitelj hrvatskega romana in po njegovih načrtih in po njegovem zgledu so se ravnali vsi mlajši hrvatski pisatelji. Tudi njegov sin Milan Šenoa, ki se je že pred dalj časom pojavil na polju hrvatske

književnosti, stopa po poti, ki jo je začrtal in ugladil njegov oče. Mlajšemu Senoi se ne more odrehati pisateljski dar, takisto z mirno vestjo se pa tudi sme trditi, da kot pisatelj ne dosega svojega očeta. Predvsem mu manjka onega pesniškega poleta, s katerim se zlasti odlikujejo vsa dela pokojnega Avgusta Šenoe, a tudi njegova ustvarjajoča sila je precej šibka. Povesti Avgusta Šenoe sečitajo vedno in vedno, ker veje iz njih duh prave umetnosti, ker je njih snov vzeta iz naroda, obdelana v narodnem duhu, ker so pisane v bleščečem, klasičnem jeziku in imajo — ideje, zavite v krasno zunanjo obliko. Vse to pogrešamo bolj ali manj v najnovejšem delu Milana Šenoe.

V povesti „Exodus“ ni nič pravega življenja, vse se razvija nekamo prisiljeno, dejanju manjka vsake dramatičnosti, izkratka: „Exodus“ je delo, kakršnih „Matica Hrvatska“, ki stoji vobče na visokem umetniškem stališču, doslej ni priobčevala.

Nejasno nam je, čemu je dal pisatelj svoji povesti naslov „Exodus“. Morda zato, ker je vzel za geslo svoje povesti verz iz Mojzsove knjige „Exodus“, ali zbog tega, ker odide Lovro Bartol, ki ima v povesti popolnoma postransko vlogo, ob koncu koncev v „obečano“ deželo — Ameriko, kar pa šele izvemo v zadnjem poglavju?! Ugovarjalo se nam bode morda, da zbog tega, ker nam je hotel v njej podati prave vzroke za vedno naraščajoče izseljevanje kmetskega naroda iz hrvatskega Primorja v blaženo Ameriko. Mogoče, da je imel pisatelj ta namen, če se mu je pa posrečil, je drugo vprašanje.

Naj povemo svojo sodbo o povesti ob kratkem. „Exodus“ je povest srednje vrednosti, Nemec bi rekel „eine Durchschnittsware“. Vsekakor je Milan Šenoa že ustvaril boljše stvari! Zdi se nam, da je Šenoa to svojo povest prepovršno zasnoval in izdelal, sploh, da se mu je s to povestjo zelo, zelo mudilo.

Letos je mnogo hrvatskih pisateljev napovedalo „Matici“ stavko; kdo ve, ni bil li Šenoa tisti, ki je pritekel „Matici“ na pomoč! Rasto P.

**Milan Marjanović: Hrvatski pokret.** Opažanja i misli na pragu novoga narodnoga preporoda g. 1903. Piše — —: Dio II. U Dubrovniku, 1904. Nakladom pisca. Tiskom Dubrovačke hrvatske tiskare. Cijena 1 K. Str. 132.

Drobna je ta knjižica, a vredna, da jo prečitaš. Marjanović v njej razpravlja o postanku in razvitku najmlajšega pokreta na Hrvaškem; zlasti obširno opisuje dogodke l. 1903. in vpliv, ki ga je imela hrvatska napredna mladina v boju neodvisne javnosti proti Khuenu, bivšemu banu. Za svojo knjižico je Marjanović imel vzor: delo dr. I. Herbena „Deset let proti proudu“ (struji) (Praga 1898. I.), ki govori o nastopu in uveljavljanju češkega realizma. Tega vzora ni dosegel. Zdi se celo, da je Marjanović svoj „Hrvatski pokret“ spisal, ne da bi si bil preje ustvaril pregled o snovi, katero je hotel obdelati. Zato je knjižica precej površna; točne slike novega narodnega preporoda l. 1903. ne podaje. Posamezne epizode so opisane razmeroma preobširno; zato motijo in kvarijo celotni vtisk. Morda je ta nedostatek provzročilo dejstvo, da je vse, kar se more in mora prištevati novemu hrvatskemu pokretu, še prenovi, premlado in presveže, nego da bi se že sedaj moglo presojati, kaj bo zamrlo v kali in kaj si bo ohranilo življensko moč in kako se bo razvilo. Zdaj so o tem le domneve mogoče; kajti najmlajši ta pokret se je začel jedva uveljavljati. Da ga ni pospešil Khuen s svojo nasilnostjo, bi se gotovo ne bil razvil že sedaj do samostojnega nastopa kot nova politična stranka. In vprašanje je, če mu bo to doneslo trajne koristi, če ni ta nastop prišel vendarle nekoliko prezgodaj. Sicer pa se bodo iz tega pokreta še izcimile različne nianse; diferenciacija smeri se je že začela vršiti. — Če pripisujemo Marjanovićevo knjigo v prvi vrsti namen informovati,